

Diplomacie všemi směry

1. 10. 2022

PETR DRULÁK

Od moskevského vazalství přes zahraniční politiku všech azimutů zpět k novému vazalství. Suverenistický kurz naší politiky lze personifikovat jmény Eliáš, Dubček a Klaus, vazalský jmény Hácha, Husák a Havel.

Když v roce 1990 ministr zahraničí Jiří Dienstbier ohlásil zahraniční politiku „všech azimutů“, bylo to osvobozující. Mínil tím nejen konec vazalského vztahu k Moskvě, ale také to, že uskutečňovaný obrat k Západu neznamená odvrát od Východu, že máme svoji roli ve střední Evropě a že existuje také globální jih, kde jsme byli dobře zapsáni. Dienstbier se tehdy mohl opřít o společenský konsenzus i navázat na globální orientaci prvorepublikové diplomacie Edvarda Beneše.

Když o čtvrtstoletí později mluvil o politice všech azimutů prezident Miloš Zeman, měl už na mysli něco podstatně užšího. Zahraniční politiku redukoval pouze na některé země EU, NATO a Izrael, ostatní azimuty ho zajímaly jen jako vývozní trhy, zdroje investic či bojiště s islamisty. I tak musel

čelit nesmyslným útokům, že zpochybňuje západní směřování země. Pokud se ke všem azimutům někdo přihlásí dnes, kdy bychom je potřebovali více než kdykoliv předtím, vyslouží si nálepku extremisty.

Tento smutný vývoj shrnuje tři trendy: degradaci demokracie, mentální vazalství a odtrženost od reality. Začněme od konce. Západní elity se odtrhly v čase i prostoru. Počátkem devadesátých let mohly věřit, že zbytek světa si bere Západ za vzor, k němuž se bude přibližovat, a jím ovládaný mezinárodní řád za nezpochybnitelnou danost. Tezi o všech azimutech vlastně nerozuměly, vždyť směrodatný mohl být jen ten západní. Češi se přizpůsobili. Za Dienstbierova nástupce zmizel z české zahraniční politiky východ, jih i ten střed.

USA s šancí, Evropa už ne

Dnes jsme však konfrontováni nejen s citelným poklesem vlivu a prestiže Západu, ale i jeho hrozícím rozpadem. Ztrácí ekonomickou dynamiku, nedokázal izolovat Rusko a svým mírotvorným úsilím vyvolal vražedný chaos od Střední Asie po Sahel.

Úvahy o multipolaritě, které před časem zněly jako nepřipustné zpochybňování globální převahy Západu, lze dnes vnímat jako optimistické, neboť stále ještě předpokládají, že USA a Evropa se dokážou zařadit k novým mocenským centrům. O USA to nejspíše platí, i když záleží, jak dopadnou rasové a kulturní války, kterými jsou dnes zmítány.

O Evropě ale nic podobně optimistického říci nelze. Od druhé světové války si užívala prosperity jako protektorát USA, společně tvořily to, čemu se říká Západ. Ale ten mizí před očima. Jediné, co drží jeho iluzi při životě, je sankční koalice proti Rusku, jejíž strašlivé náklady nás postihují více než řadu jiných. Na vztahu k jakékoliv jiné, často podstatnější otázce se rozejdou nejen USA s Evropou, ale i Evropané mezi sebou, ať už půjde o Čínu, Afriku, islamismus, migraci, energetiku či základní společenské hodnoty.

Evropské a americké elity reagují popíráním evidentního. Utíkají do iluzí devadesátých let. Vehementně se hrnou do každé slepé uličky, která se namane: marně šíří lidská práva, bojují proti klimatu či krvácejí v ekonomické válce, kterou vyhlásily Rusku. V bunkrové atmosféře bruselských zasedaček se navzájem utvrzují o vlastní pravdě. České politické a mediální panstvo pak s poturčeneckou zaníceností nově nabraných členů prokazuje svoji příslušnost k západním vzorům tím, že se je snaží předčit v jejich okázalé slepotě. Přitom by bylo třeba se s vlastním rozumem postavit na vlastní nohy.

To bychom však museli překonat mentální vazalství. Ovládá současnou českou politiku, ale navazuje na její hlubší tradice. Vychází z krutého poznání, že malý národ není v nepřátelském prostředí schopen se sám uhájit; to ukázal tragický konec naší první republiky. Přežití je pak podmíněno více či méně dobrovolnou příslušností k většímu geopolitickému celku: habsburské monarchii, německé říši, sovětskému bloku či současnému euroatlantickému impériu. Tato příslušnost nutně omezuje možnosti autonomního jednání, ale nevylučuje ho. Na otázce

autonomie v rámci širšího celku se rozevírají nůžky mezi dvěma mentalitami: suverenistickou a vazalskou.

Střet mentalit můžeme v české tradici personifikovat kontrastem mezi generálem Eliášem a prezidentem Háchou, mezi Dubčekem a Husákem či mezi Klausem a Havlem. Odehrával se však i uvnitř aktérů samotných. I Eliáš, Dubček a Klaus šli do kompromisů, k nimž by se raději nehlásili.

Ani Hácha, Husák a Havel nebyli pouhými bezduchými nástroji cizí moci a také se o leccos pokoušeli; zejména Hácha si zaslouží více empatie, než se mu dostává. Nakonec však ti první využili své funkce alespoň k pokusu o rozšíření prostoru národní autonomie, zatímco ti druzí sbírali imperiální pocty za své vazalství.

Ale vazalství žije i ze samotného českého prostředí; Dienstbiera a Klause politicky nic nespojovalo, ale pro svůj nezávislý pohled na zahraniční politiku se od konce devadesátých let stávají vyvrheli ve „slušné“ pražské společnosti adorující Havla.

Prostředí „slušných“ loni oslavilo nástup Fialovy havlovské vlády. Ta dnes zdůrazňuje, jak „spolehlivým spojencem“ USA musíme být a jak musíme vyčkat „evropských řešení“. Na druhou stranu maďarský premiér Orbán ve stejně obtížné geopolitické pozici autonomně jedná – k nelibosti Washingtonu i Bruselu, ale ve prospěch svých občanů.

Rozdíl mezi českým vazalstvím a maďarským suverenismem však nelze redukovat na současné premiéry. Potkáváme se s ním v historii: na kontrastu mezi rakousko-uherským vyrovnáním a prázdnými rukama našich obrozenců i na rozdílu mezi Kádárovým relativně liberálním komunismem a Husákovým normalizačním režimem.

Kdo se nás ujme příště?

Nicméně české prostředí je také pragmatické. S koncem každého impéria vazaly odsuzuje, z veřejně adorovaných postav se náhle stávají kolaboranti. Leckdo z vládnoucích kruhů to dnes tuší, snad i proto čelíme v posledních letech bezpříkladnému omezování svobodné debaty a přístupu k informacím.

Vše, co ukazuje na neudržitelnost politik současného Západu, je v hlavních médiích dezinterpretováno a cenzurováno. Alternativní zdroje a výklady jsou démonizovány. Zdivočelí lepšolidé pak na sociálních sítích vulgárně lynčují každého, kdo tvrdí, že zahraniční politika nemůže hledět jen na západ.

Svoboda, s níž se v devadesátých letech u nás diskutovalo o Německu, o NATO či o Evropě, je dnes nepředstavitelná. Demokracie ustoupila obraně chátrajícího liberálního impéria s tím důsledkem, že až dochátrá, nebudeme připraveni.

Jen se budeme bezmocně rozhlížet po novém pánu, který by se nás ujal. Nemusí to tak dopadnout. Stále ještě se můžeme pokusit pragmaticky překonat vazalskou mentalitu, například

funkčním středoevropským společenstvím, kde bychom si vládli sami, podpořeným globální diplomacií všemi směry.

PETR DRULÁK, FB

- [About](#)
- [Latest Posts](#)

Redakce

Vážení čtenáři, chtěli bychom Vám všem poděkovat za finanční pomoc, kterou vyjadřujete podporu Pravému prostoru. Díky Vám tak můžeme stále nezávisle publikovat a pracovat na dalších vylepšeních. Níže uvedený graf představuje, kolika procenty nám Vaše příspěvky (dobrovolné předplatné) pomáhají na nutné měsíční náklady na provoz a zachování existence PP.

S úctou a pokorou děkujeme za jakýkoliv příspěvek, který nám společně pomůže PP dále rozvíjet. Můžete tak učinit platbou přes [PayPal](#), poslat **Bitcoin** na adresu:

3HPkQ31E6U9Y9HhVSc1f2DXMkbnWq1ttJ5 nebo **příkazem na účet**: 4221012329/0800

(Pro platby ze zahraničí: IBAN: CZ07 0800 0000 0042 2101 2329, BIC: GIBA CZ PX), [QR platby](#)

Pokud chcete podpořit PP a nechcete, abychom mezi dárci zveřejnili vaše jméno, stačí do zprávy Administrace [Redakce](#) On 1. 10. 2022. On 30. 9. 2022.

pro příjemce uvést: Anonym. Pokud máte zájem o vydání potvrzení o poskytnutí daru (např. pro daňové účely), napište nám na redakční mail redakce@pravvyprostor.net

<https://pravvyprostor.net/wp-content/uploads/2022/05/JAROBANNER2.jpg>

Příspěvky za měsíc září 2022:

*****

RNDr. Richard Čapek CSc. 400,- Kč, David Bezděk 250,- Kč, Roman Dubravský 500,- Kč, Václav Červinka 200,- Kč, František Šmíd 600,- Kč, Tomáš Šimčík 200,- Kč, František Burda 50,- Kč, Matouš Gaudl 500,- Kč, Aleš Drnovský 200,- Kč, ing. Jan Dvořák 500,- Kč, Miroslav Andreska 500,- Kč, Dagmar Karlíková 200,- Kč, Pavel Fila 50,- Kč, Iva Majerčíková 200,- Kč, Jan Procházka 500,- Kč, Martin Vacek 500,- Kč, Eva Adresíková 300,- Kč, Pavel Burget 150,- Kč, Ladislav Sieger 300,- Kč, Yvona Škurková 200,- Kč, Karel Kubela 100,- Kč, Stanislav Hovorka 500,- Kč, Jiří Obermaier 200,- Kč, Jiří Randák 1000,- Kč, František Surman 1000,- Kč, Radomír Šimek 100,- Kč, Ladislav Adamec 200,- Kč, Karel Klouček 500,- Kč, Ladislav Oudes 200,- Kč, Miloslav Konopiský 100,- Kč, Bohdanka Hořová 200,- Kč, Anonym 500,- Kč, Jiří Ovčáček 100,- Kč, Václav Tykvart 100,- Kč, Jan Tengler 500,- Kč, Anonym 100,- Kč, Jan Petr 500,- Kč, Kateřina Hrušková 150,- Kč, Vlastimil Běhan 100,- Kč, Vítězslav Neumann 300,- Kč, Petr Šváb 300,- Kč, Tomáš Muller 232,93 Kč, ing. Karel Vávra 200,- Kč, Rudolf Votruba 500,- Kč, ing. arch. Marie Tachezyová 200,- Kč, ing. Ivana Hamplová 200,- Kč, V. Trulley 500,- Kč, Aleš Votruba 250,- Kč, Luboš Pešl 500,- Kč, Zdeňka Jindrová 50,- Kč, Vlasta Vítková 250,- Kč, René Hladík 200,- Kč, Hana Merhoutová 150,- Kč,

Pavel Fuchs 1000,- Kč, Petr Hučín 50,- Kč, Ilja Baudyš 1000,- Kč, RNDr. Anna Madryová Ph.D. 200,- Kč, František Škoda 500,- Kč, Martin Vavrinka 50,- Kč, Milan Lorencovič 100,- Kč, Ladislav Konopka 300,- Kč, Rob Schlesinger 100,- Kč, Petr Navrátil 200,- Kč, Radek Režný 100,- Kč, Magdalena Pokorná 300,- Kč

Celkem za měsíc: 20 182,93 Kč

Vybráno 44.84%

Chci vlastní ikonu u diskuzních příspěvku. [Jak na to?](#)

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím [pravidla diskuze](#).

Podle českých zákonů jsme povinni na žádost orgánů činných v trestním řízení poskytnout veškeré informace o vás shromážděné systémem (IP adresa, pošta, vaše příspěvky atd.))
Žádáme vás, abyste do diskuze na naší stránce nedávali komentáře, které by mohly naplnit skutkovou podstatu některých trestných činů zmíněných v trestním právu. Zejména nezveřejňujte příspěvky rasistické, podněcující násilí nebo nenávisť na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního nebo společenského původu, národnosti nebo etnické skupiny atd. Zjistěte více o povinnostech diskutéra v pravidlech našeho portálu, které je povinen prostudovat každý diskutér. Zveřejněním diskusního příspěvku potvrzujete, že jste studovali, pochopili pravidla a berete za svůj příspěvek plnou zodpovědnost.

Jak přidat ikonu Pravého Prostoru na plochu mobilu či tabletu? [Návod ZDE](#).